

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Konference tiek organizēta Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam

6.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Pārejas uz klimatneitralitāti radīto ekonomisko,
sociālo un vides seku mazināšana visvairāk skartajos reģionos”

6.1.1.8. pasākuma projekta Nr. 6.1.1.8/1/24/1/001 “Pašvaldību un plānošanas reģionu speciālistu
prasmju paaugstināšana klimatneitrālas ekonomikas un sociālekonomisko
seku saistībā ar klimata pārmaiņām mazināšanas jautājumos” ietvaros

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Atbalsts pašvaldībām: no plānošanas līdz rīcībai klimata mērķu sasniegšanai

Jevgēnija Butņicka

Valsts ilgtspējīgas attīstības plānošanas departamenta direktore

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Metodiskie ieteikumi pašvaldībām klimata pārmaiņu politikas jomā

Pašvaldību likuma
4.panta 1.daļas
22.punkts noteic
pašvaldību autonomo
funkciju – **veicināt
klimata pārmaiņu
ierobežošanu un
pielāgošanos tām**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Par mums ▾ Nozaru politika ▾ Aktualitātes ▾ Fondi un ES ▾ Kontakti ▾

Meklēt Language Iestatījumi

Sākums > Par mums > Darbības jomas > Reģionālā attīstība > Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei

Struktūra
Viegli lasīt
Vadība
Darbības jomas
Pakalpojumi
Padotības iestādes
Publikācijas un pārskati
Pētījumi
Normatīvie akti
Trauksmes celšana
Ētika
Starptautiskā sadarbība
Budžets
Īpašumi

Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei

Atskaņot tekstu

Publicēts: 10.03.2020.

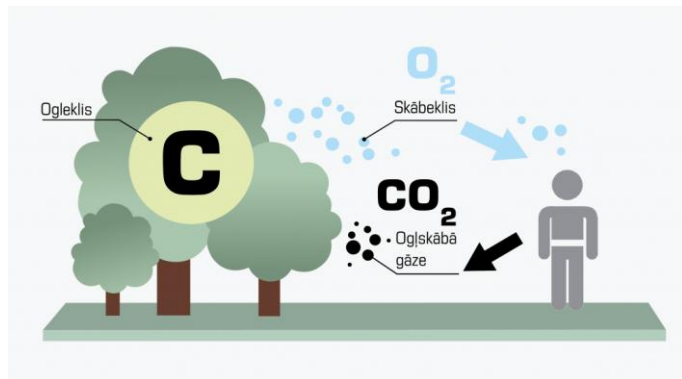
Lai atvieglotu pašvaldību un plānošanas reģionu darbu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir izstrādājusi metodiskos ieteikumus attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī. Metodiskie ieteikumi ir praktisks materiāls, kas paredzēts plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību politiķiem un attīstības plānošanā iesaistītajām personām. Metodiskā materiāla mērķis ir sniegt ieteikumus plānošanas reģioniem un vietējām pašvaldībām savstarpēji saskaņotu un kvalitatīvu attīstības programmu izstrādei.

- Latvijas Pašvaldību audita vienību ROKASGRĀMATA ; Handbook for the audit services in the municipalities in Latvia
- Metodiskie ieteikumi nacionāla mēroga industriālā parka attīstības stratēģijas izstrādei Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 3.1.1.3.i. investīcijas "Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos" ietvaros (2023.gada redakcija)
- Metodiskie ieteikumi pašvaldībām klimata pārmaiņu politikas jomā (2022. gada septembra redakcija);**
- Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī. (2021. gada jūnija redakcija).

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Ieteikumi prioritāro projektu noteikšanai

**CO₂ piesaistes
veicināšana**

**Alternatīvo
enerģijas resursu
veicināšana**

**Energoefektivitātes
uzlabošana**

**Pielāgošanās klimata
pārmaiņām**

Vadlīnijās sniegti **praktiski piemēri, kā veicināt klimatnoturīguma sasniegšanu visās pašvaldību autonomajās funkcijās**, piemēram, komunālo pakalpojumu nodrošināšanā, teritorijas labiekārtošanā, izglītības jomā, teritorijas plānošanā un apbūvē, sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanā, saimnieciskās darbības sekmēšanā u.c.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata pārmaiņu politika attīstības programmas ietvaros

(1) **Novērtēt pašreizējo situāciju klimata jomā**, t.sk. nosakot SEG emisijas daudzumu visos tautsaimniecības sektoros – enerģijas, transporta, ražošanas, lauksaimniecības un atkritumu jomā*

(2) **Noteikt atbilstošus mērķus un definēt iznākumus**, kas būtu vērsti uz SEG emisiju samazināšanu un novēršanu/kompensēšanu visos tautsaimniecības sektoros, CO₂ piesaisti un SEG noglabāšanu, kā arī pielāgošanos klimata pārmaiņām

(3) **Novērtēt plānoto rīcību un investīciju projektu ietekmi uz klimata situāciju**, t.sk. nepieciešamības gadījumā identificējot papildu SEG emisiju mazinošos vai kompensējošos pasākumus

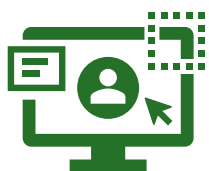
(4) **Regulāri sekot līdzi klimata pārmaiņu situācijas izmaiņām**, t.sk. ikgadējā pārskatā iekļaujot informāciju par veiktajiem ieguldījumiem, kā arī ieguldījumu rezultātā sasniegtajiem rādītājiem, t.sk. tiem būtu jāatspoguļo SEG emisiju samazināšana un novēršana/kompensēšana visos tautsaimniecības sektoros, CO₂ piesaiste un SEG noglabāšana, kā arī pielāgošanās klimata pārmaiņām

**NFI iepriekš noteiktā projekta "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā" ietvaros īstenota aktivitāte par reģionālo datu vākšanas un ziņošanas sistēmas izstrādi (VARAM/KEM no 2023.gada)*

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Attīstības plānošanas uzraudzība

Īstenojot projektu “**Reģionālās attīstības veicināšana: Uzraudzības un novērtēšanas rīki**” (Nr. 24LV08), kam ir piešķirts Eiropas Komisijas tehniskā atbalsta instruments (TSI) 2024.gadā, VARAM kopā ar Pasaules bankas ekspertiem, nozaru ministrijām, LPS un plānošanas reģioniem izstrādā **pašvaldību rīcības izvērtēšanas indikatorus** trīs jomās - izglītība, sociālā labklājība, **zaļais kurss**. Indikators ir paredzēts iekļaut Reģionālās attīstības indikatoru modulī (RAIM).

Indikatori zaļā kursa jomā tiek izstrādāti, primāri pamatojoties uz *Latvijas Nacionālajā Klimata un enerģētikas plānā 2021-2030* nostiprinātajiem nacionālajiem mērķiem, kopā ar nozares ministrijām, plānošanas reģioniem un pašvaldībām meklējot tos rādītājus, kas būtu pašvaldību vai reģionu līmenī. Zaļā kursa apakšjomas:

- vide un daba;
- klimats un gaisa kvalitāte;
- mobilitāte;
- enerģētika;
- rūpniecība;
- lauksaimniecība.

ID. Nr.	Joma	RAIM rādītāja nosaukums	Laika periods	Teritoriālais iedalījums
G1	Zaļais kurss	Virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu apjoms, tūkst. m ³ /gadā	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G2	Zaļais kurss	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI), skaits	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G3	Zaļais kurss	Attīrīto notekūdeņu daudzums, tūkst. m ³ /gadā	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G4	Zaļais kurss	No virszemes ņemšanas vietām iegūtais ūdens, tūkst. m ³ /gadā	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G5	Zaļais kurss	No pazemes ņemšanas vietām iegūtais ūdens, tūkst. m ³ /gadā	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G6	Zaļais kurss	Saražoto notekūdeņu dūņu sausas apjoms, tonnas/gadā	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G7	Zaļais kurss	Uzņēmumu radītais bīstamo atkritumu daudzums pašvaldībā, tonnas	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G8	Zaļais kurss	Uzņēmumu radītais sadzīves (visu nebišamo) atkritumu daudzums pašvaldībā, tonnas	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas
G9	Zaļais kurss	Savāktais sadzīves un mājāsaimniecībās radīto būvniecības atkritumu daudzums, ko savācis apsaimniekotājs, kas ir noslēdzis līgumu ar pašvaldību par atkritumu apsaimniekošanu attiecīgajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonā, tonnas	Jauns rādītājs no 2023	Pagasti un pilsētas

Projekts ir uzsākts 2024.gada jūlijā un ilgs līdz 2026.gada septembrim (ieskaitot). **Pašvaldības ir laipni lūgtas iesaistīties indikatoru izstrādes procesā!**

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Izaicinājumi attīstības plānošanā un īstenošanā

1. Iztrūkst **praktiskie risinājumi** klimata pārmaiņu ierobežošanā un mazināšanā

2. **Ne vienmēr nacionālā un reģionālā plānošanas līmeņa risinājumi nonāk līdz vietējam līmenim**

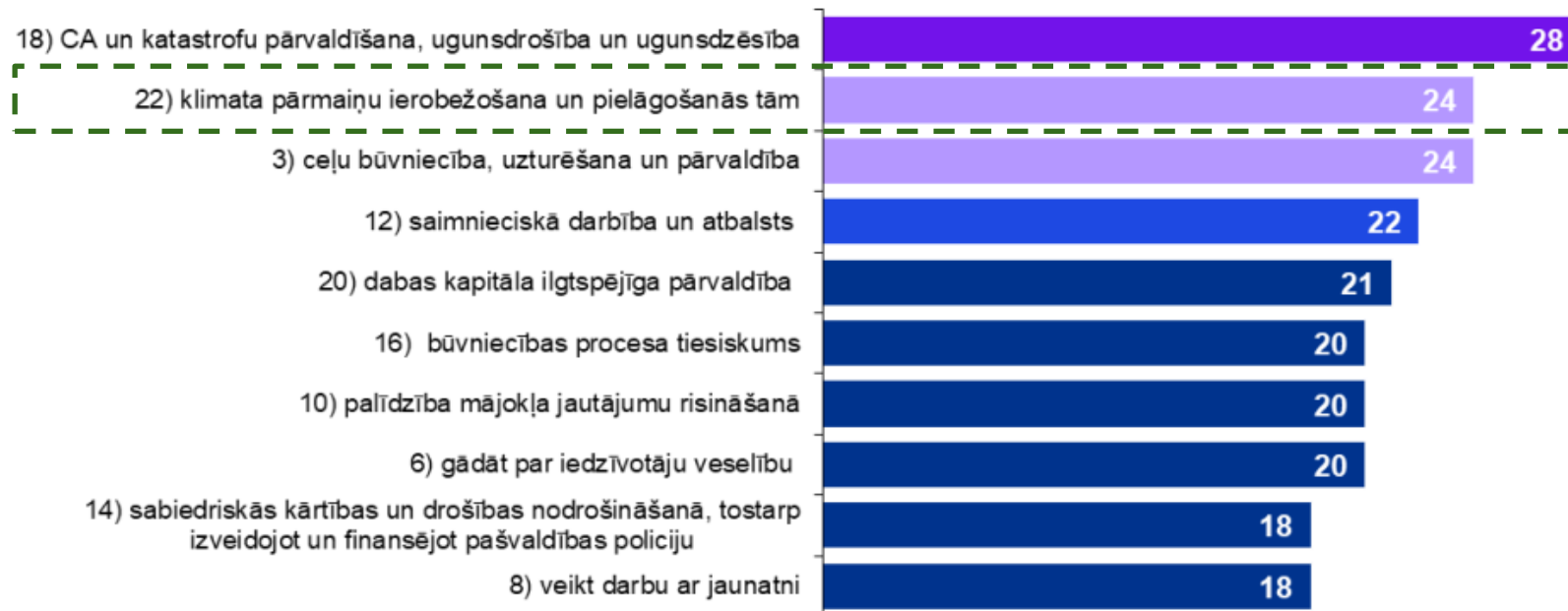
3. **Plānošanas un budžeta nepietiekama sasaiste vietējā līmenī** – lēmumi par budžeta izlietojumu ne vienmēr balstās uz plānošanas procesā noteiktajām prioritātēm – **ilgtspējas trūkums projektu plānošanā**

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Pašvaldību kapacitāte

Pašvaldību skaits, kas norādījušas, ka nepieciešams papildu kapacitātes stiprināšanas un metodoloģiskais atbalsts attiecīgās funkcijas īstenošanai

Piezīme: funkciju nosaukumi ir saīsināti, pašvaldības sniegušas informāciju par funkcijām atbilstoši Pašvaldību likuma 4. pantam

Avots: Pašvaldību sniegtā informācija KPMG informācijas pieprasījumā, 07.2024. (**informāciju sniedza 43 pašvaldības**), KPMG analīze

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata politikas pamatvirzieni un plānotie finansējuma avoti to ieviešanai

Klimata politikas pamatvirzieni:

- klimata pārmaiņu mazināšana (SEG emisiju samazināšana)
- pielāgošanās klimata pārmaiņām (mazināt cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas ievainojamību pret klimata pārmaiņu ietekmēm)

Finansējums minēto jautājumu risināšanai:

- Eiropas Savienības finansējums (ERAF, TPF, KF, ESF, LZF, INTERREG programmas, LIFE programma, ANM)
- Valsts budžeta finansējums, piemēram, aizdevumu programmas, Emisijas kvotu izsolīšanas instruments, Modernizācijas fonds, LVAf
- Pašvaldības finansējums
- Cits finansējums (EEZ, NFI, EUKI, EUCF)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

VARAM pārziņā esošie AF atbalsta pasākumi klimata jomā*

*Noslēgti līgumi, iegādāts 21 elektriskais bezemisiju
transportlīdzeklis*

*3.1.1.6.i. "Pašvaldību funkciju
īstenošanai un pakalpojumu
sniegšanai nepieciešamo bezemisiju
transportlīdzekļu iegāde"*

8,79 milj. EUR

*3.1.1.2.i. "Pašvaldību kapacitātes
stiprināšana to darbības
efektivitātes un kvalitātes
uzlabošanai"*

3,03 milj. EUR

*Tiek īstenots 1 projekts sadarbībā ar
plānošanas reģioniem – novērtējums
par kapacitātes vajadzībām, apmācītās
vismaz 1 300 unikālās personas, OECD
reģionālās pievilcības novērtējums,
expost novērtējums*

**37,82
milj. EUR**

*1.2.1.3.i. "Pašvaldību ēku un
infrastruktūras uzlabošana,
veicinot pāreju uz atjaunojamo
energoresursu tehnoloģiju
izmantošanu un uzlabojot
energoefektivitāti"*

26 milj. EUR

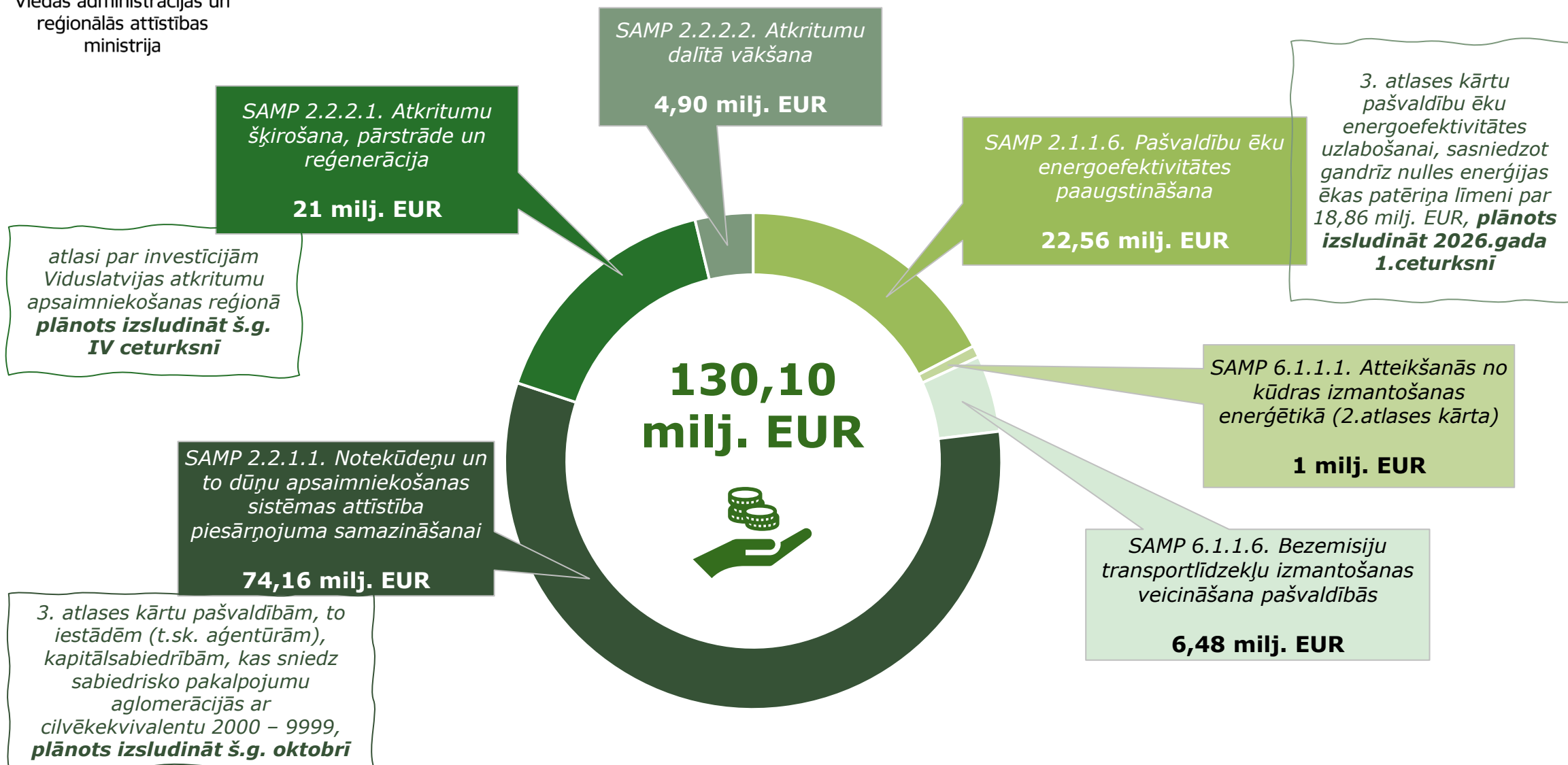
*Tiek īstenoti 8 projekti,
pabeigti 3 projekti -
primārās enerģijas
patēriņš pašvaldību ēkās
un infrastruktūrā
samazināts Latvijā
vismaz par 4 544 563
kWh/gadā*

* Atlases noslēgušās, notiek projektu īstenošana

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

VARAM pārziņā esošie ES kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam atbalsta pasākumi: klimata pārmaiņu mazināšana

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

VARAM pārziņā esošie ES kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam atbalsta pasākumi: pielāgošanās klimata pārmaiņām

SAMP 6.1.1.8. Pašvaldību un reģionu speciālistu prasmju paaugstināšana klimatneitrālas ekonomikas un sociālekonomisko seku saistībā ar klimata pārmaiņām mazināšanas jautājumos

1,43 milj. EUR

SAMP 6.1.1.3. Atbalsts uzņēmējdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras attīstībai, veicinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku

63,97 milj. EUR

Labvēlīgākas minimālās prasības sasniedzamajiem rādītājiem turpmākajās atlasēs, 2026.gada 1-2.ceturksnis - atlase

SAMP 2.1.3.2. Nacionālas nozīmes plūdu un krasta erozijas pasākumi

49,23 milj. EUR

**194,22
milj. EUR**

SAMP 5.1.1.3. Publiskās ārtelpas attīstība

26,52 milj. EUR

Atbalstīti 48 projekti, piešķirot ES fondu finansējumu 26 460 572 EUR apmērā, no tiem 2 projekti ir pabeigti

SAMP 2.1.3.1. Pašvaldību pielāgošanās klimata pārmaiņām

42,3 milj. EUR

Notiek 1. kārtas 23 projektu vērtēšana un īstenošana, tiek plānota 2. kārtas izsludināšana 2026. gadā

SAMP 2.2.3.3. Pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai

10,77 milj. EUR

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

VARAM pārziņā esošie ES kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam atbalsta pasākumi: klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām

*SAMP 2.2.3.7. Gaisa piesārņojošo
vielu emisiju
samazināšana pašvaldību
siltumapgādē*

2,43 milj. EUR

**9,5
milj. EUR**

*SAMP 2.2.3.5. Gaisa
piesārņojuma samazināšanas
pasākumi pašvaldībās*

5,07 milj. EUR

*SAMP 6.1.1.1.
Atteikšanās no kūdras
izmantošanas enerģētikā
(4. atlases kārtā)*

2 milj. EUR

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Atbalsts pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšanai klimata pārmaiņu jomā

Mērķis - paaugstināt pašvaldību un reģionu speciālistu prasmes, lai nodrošinātu virzību uz klimatneitrālu ekonomiku un mazinātu riskus saistībā ar klimata pārmaiņām visvairāk skartajos reģionos, veicinot sociālekonomisko seku mazināšanu

KPR: atjaunojamo
energoresursu
pārvaldība un
energokopienų
veidošana

VPR:
infrastruktūras un
būvniecības
risinājumi

LPR: atjaunojamo
energoresursu
pielietojums komunālo
pakalpojumu
nodrošināšanā

ZPR: aprites
ekonomika un
uzņēmējdarbības
sekmēšana

*Īstenotas **4 reģionāla mēroga mācību programmas** - pilnveidotas zināšanas un prasmes vismaz 190 speciālistiem no pašvaldībām un plānošanas reģioniem, pamatojoties uz izvērtējumu par pašvaldību un reģionu speciālistu zināšanām un prasmēm noteiktajos tematiskajos virzienos*

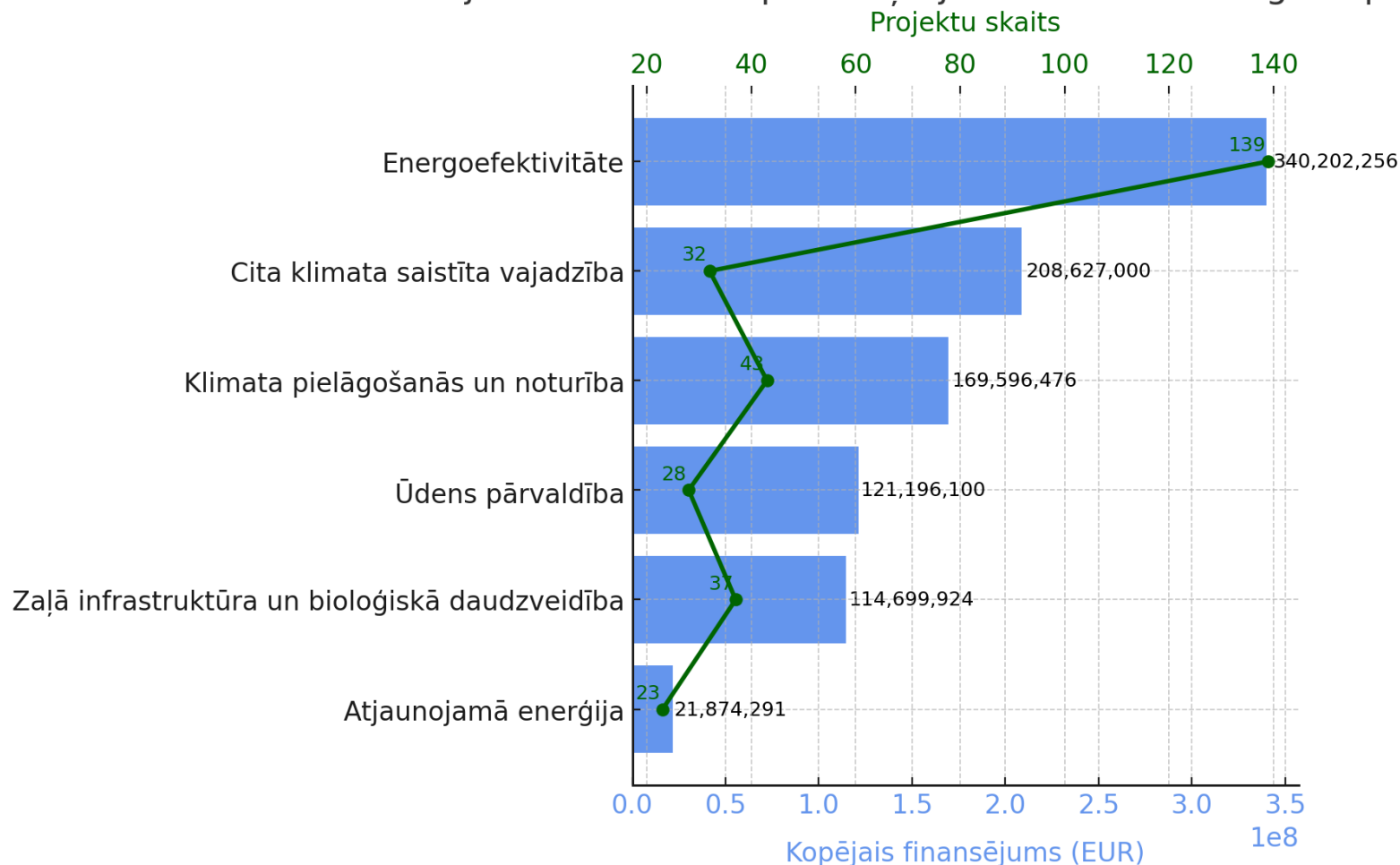
Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Daudzgbadu
finanšu shēmā
2028.-
2024.gadam
**43% klimata
izdevumu
mērķim**

Visām
investīcijām
stingri jāievēro
**"nenodarīt
būtisku
kaitējumu"
(DNSH)
princips**

Pašvaldību investīciju vajadzības pēc 2027.gada

Pašvaldību vajadzības klimata pārmaiņu jomā 2028.-2034. gada plānošanas periodā

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

EUROPEAN
U R B A N
INITIATIVE

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

Pilsētiniciatīvas kontaktpunkts

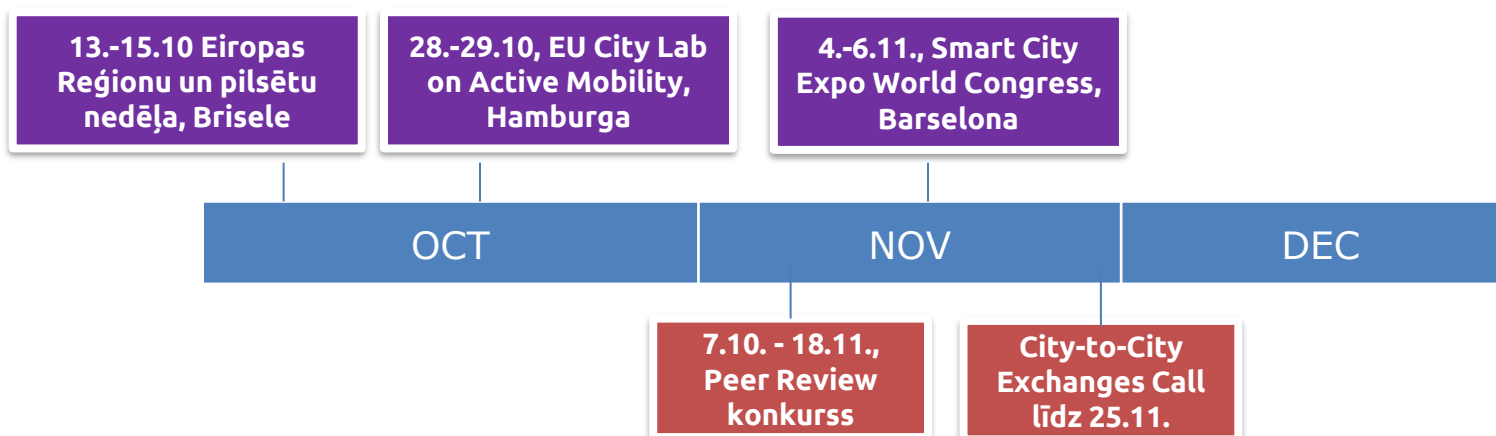

LATVIJA

Eiropas Pilsētiniciatīva ir instruments pilsētu atbalstam 2021.–2027. gadā:

- atbalsta **inovatīvu risinājumu piemērošanu** pilsētu izaicinājumiem Eiropas Savienības līmenī
- stiprina **tīklošanos nacionālā un starptautiskā līmenī** par ilgtspējīgu pilsētu attīstību un piedāvā pamatu politikas veidošanai
- veicina Eiropas urbāno teritoriju **kapacitāti**
- informē par Eiropas Pilsētiniciatīvas un ES Pilsētprogrammas **projektu konkursiem**

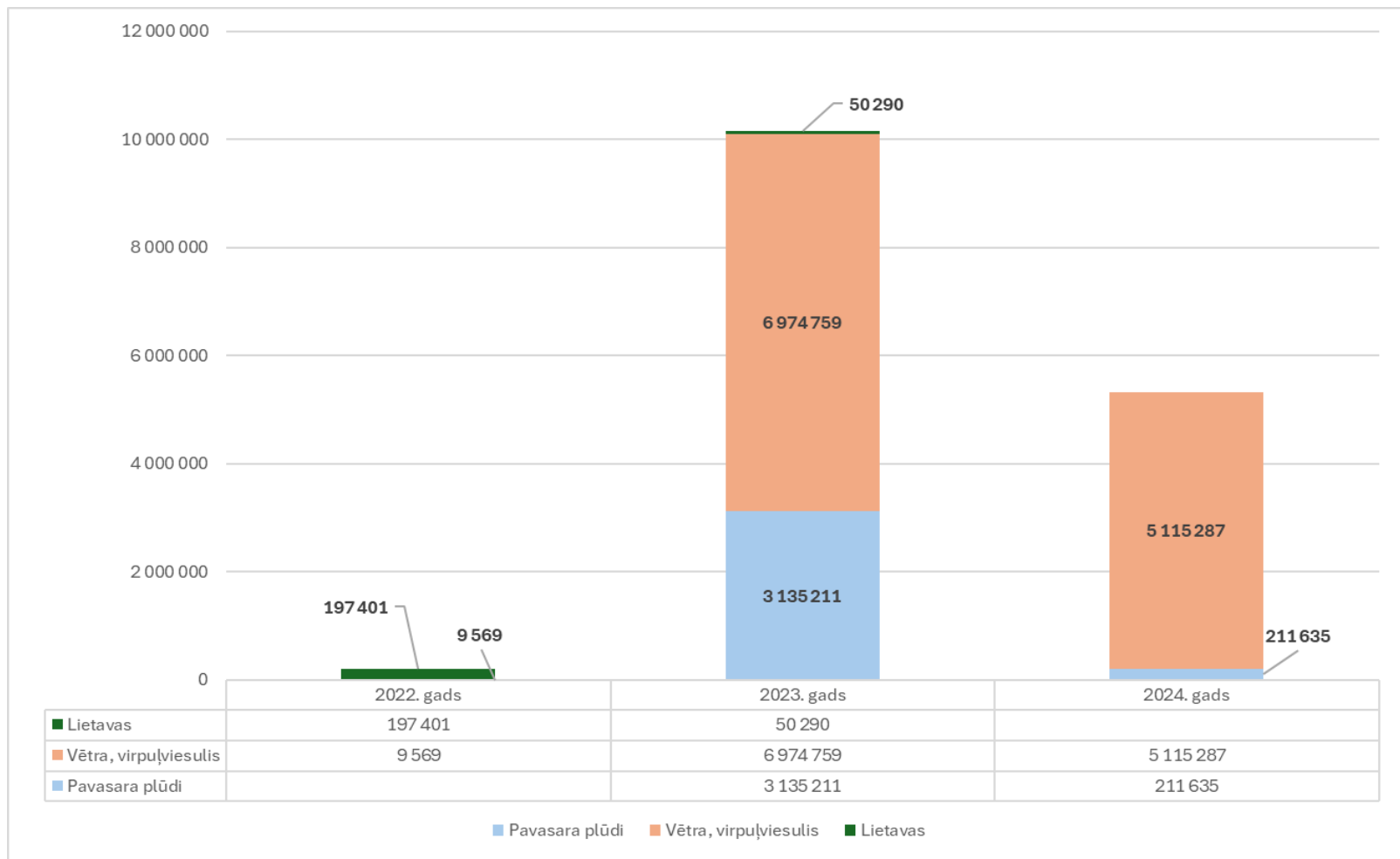
Aktuālie pasākumi 2025.gadā:

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem (2022. - 2024. gadā)

Kopā pašvaldībām 2022. - 2024. gadā piešķirts **15 694 152 EUR**, no kuriem:

- 2022. gadā - 206 970 EUR (77 infrastruktūras objekti)
- 2023. gadā - 10 160 260 EUR (222 infrastruktūras objekti un 2 407 izmaksātie pabalsti)
- 2024. gadā - 5 326 922 EUR (463 infrastruktūras objekti un 460 izmaksātie pabalsti)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem

(2025. gadā pašvaldībām apstiprinātais finansējums*)

*Informācija uz 15.09.2025.

Kopā pašvaldībām 2025. gadā apstiprināts finansējums **676 803 EUR**, no kuriem:

174 345 EUR apstiprināts un 502 458 EUR piešķirts/pārskaitīts, tai skaitā:

- 178 351 EUR vētra, virpuļviesulis (59 infrastruktūras objekti un 12 izmaksātie pabalsti)
- 324 107 EUR lietavas (71 infrastruktūras objekts)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdzdalības budžets: rīks pielāgošanās un mazināšanas pasākumu īstenošanai ar iedzīvotāju iesaisti

***Pašvaldību likumā ir iekļauta norma, kas
paredz obligātu līdzdalības budžeta
ieviešanu visās pašvaldībās***

Finansējums - no 7 241 EUR (Līvānu novada
pašvaldība) līdz 2 236 457 EUR (Rīgas valstspilsēta),
vidēji 0,31% no vidējiem viena gada IIN un NĪN
faktiskajiem ieņēmumiem

Aktuālais statuss - aptuveni puse no pašvaldībām
izgājušas visu procesu (iesniegšana un balsošana),
pārējās pašvaldībās notiek projektu iesniegšana vai
balsošana par projektiem

2025. gada laikā (līdz šim) kopumā Latvijā ir **iesniegti
vairāk nekā 550 projekti**, un par tiem saņemtas vairāk
nekā 50 000 balsu - **vidēji 100 balsis par katru ideju**

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies!